

Sygn. akt III SW 10/08

KRAJOWE BIURO WYBORCZE

Wpłynęło dnia 24-03, 2009 r.

Nr sprawy 2KE-413-14/08/09

## POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gersdorf (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Zbigniew Myszka

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

SSN Herbert Szurgacz

w sprawie ze skargi Ligi Polskich Rodzin  
na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 sierpnia 2008 r.,  
w przedmiocie odrzucenia sprawozdania finansowego.,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń  
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 października 2008 r.,

**oddala skargę**

### Uzasadnienie

Uchwałą z dnia 25 sierpnia 2008 r. Państwowa Komisja Wyborcza (PKW) postanowiła odrzucić sprawozdania Ligi Polskich Rodzin (LPR) o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2007 r. z powodu naruszenia art. 38 ust. 3 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r., Nr 79, poz. 85 – zwana ustawą o partiach politycznych). Na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej

LPR złożyła skargę. W motywach skargi LPR podniosła, że w uzasadnieniu uchwały PKW wskazano, iż:

1. Partia Liga Polskich Rodzin nie złożyła właściwego sprawozdania finansowego, bowiem nie dołączyła do niego audytu biegłego rewidenta, przez co naruszyła art. 38 ust. 3 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych,
2. Państwowa Komisja Wyborcza nie uzyskała także od Partii wyjaśnień potrzebnych do oceny sprawozdania finansowego, mimo iż skarbnik partii LPR był wzywany do uzupełnienia dokumentów i udzielania wyjaśnień,
3. W rachunku bankowym Funduszu Wyborczego istnieją niejasności zamykające się w kwocie 6.914,59 zł ,
4. Badanie sprawozdania Ligi Polskich Rodzin w zakresie wpływów na Fundusz Wyborczy nie zostało przeprowadzone z przyczyn leżących po stronie Partii,
5. Nieprzeprowadzenie badania sprawozdania przez biegłego rewidenta oznaczało w rezultacie złożenie przez partię Liga Polskich Rodzin dokumentu niepełnego, niezgodnego z wymaganiami art. 38 ust. 1 i 3 ustawy, pozbawionego podstawowych elementów do oceny prawidłowości gospodarki finansowej Funduszu Wyborczego. Brak opinii i raportu biegłego rewidenta było ponadto, w ocenie Państwowej Komisji Wyborczej, wadą nieusuwalną. To wszystko spowodowało zdaniem Państwowej Komisji Wyborczej, że w opisanym stanie faktycznym, na skutek niedołączenia przez partię Liga Polskich Rodzin do sprawozdania opinii i raportu biegłego rewidenta oraz nieudzielenia wyjaśnień w sprawie rozbieżności treści sprawozdania i załączonych do niego dokumentów, Państwowa Komisja Wyborcza nie może przyjąć sprawozdania bez zastrzeżeń, ani przyjąć go ze wskazaniem na uchybienia, a zatem mogła jedynie odrzucić sprawozdanie.

Negując motyw postępowania PKW z dnia 25.VIII.2008 r. Partia w złożonej skardze zauważyła, że: a) biegły został wyznaczony przez PKW i Partia nie miała możliwości jego zmiany lub ustalenia zastępstwa; b) Partia w ustawowym terminie

przekazała sprawozdanie biegłemu. Faktycznie, było to pod koniec tego terminu, tym niemniej opinia i raport biegłego były możliwe do wykonania, tym bardziej, że biegła dysponowała wcześniej identyczną wersją sprawozdania, tyle że bez wszystkich podpisów osób upoważnionych do reprezentowania Partii; b) biegła wyznaczona przez PKW w dniu 28 marca 2008 r. poinformowała Krajowe Biuro Wyborcze Partii, że w dniach od 1 do 4 kwietnia 2008 r. zamierza zakończyć badanie i sporządzić stosowne opinie. W tym okresie LPR dysponowała i przekazała biegłej już wszystkie materiały zatwierdzone i podpisane przez organ Partii (których treść była zresztą identyczna jak dokumentów przekazanych wcześniej biegłej); c) w dniu 1 kwietnia 2008 r. biegła poinformowała, iż „jest chora” i nie może dokończyć badania. Zdaniem LPR ustawa o partiach politycznych nie przewiduje takiej sytuacji i wydaje się, że PKW powinna wyznaczyć innego biegłego, lub też wcześniej określić biegłego „rezerwowego”. W każdym bądź razie partia polityczna, która nie ma żadnego wpływu na wybór biegłego, nie powinna ponosić negatywnych konsekwencji faktu jego niedyspozycji; d) Liga Polskich Rodzin poniosła negatywne konsekwencje niedyspozycji (choroby) biegłego wyznaczonego arbitralnie przez PKW.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Bezspornym jest, iż złożone w terminie sprawozdanie o źródłach pozyskiwania środków finansowych LPR było niekompletne i nie zawierało opinii biegłego, co uniemożliwiało wnikliwe zbadanie wpływów i wydatków Partii.

Zgodnie z art. 38 pkt 3 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r., partia polityczna do sprawozdania załącza opinię i raport biegłego rewidenta w zakresie wpływów na Fundusz Wyborczy partii politycznych. Opinie i raport uznawane są za obligatoryjny załącznik do składanego sprawozdania. Brakuje jednak poglądu, by niedołączenie do sprawozdania opinii i raportu unicestwiała fakt złożenia sprawozdania.

Z uwagi jednak na fakt, iż prawidłowe wykonanie obowiązku złożenia sprawozdania wraz z obligatoryjnym załącznikiem nie jest uzależnione wyłącznie od partii, gdyż – tak jak w tej sprawie – zależy choć w pewnej mierze od audytora,

nie można przyjąć, że brak załącznika do sprawozdania jest równoznaczny z niezłożeniem sprawozdania w terminie. Konsekwencje takiej interpretacji godziłyby bowiem w prawo zrzeszania się w partie polityczne. Ustawa o partiach politycznych nie daje podstaw dla takiej wykładni. Pozostawałaby też ona w sprzeczności z ustawą zasadniczą, a w szczególności z art. 11 Konstytucji RP.

Zdaniem Sądu Najwyższego *ad casum* można jedynie przyjmować, iż brak audytu oraz brak wyjaśnień Partii co do zasad rozliczania wpływów i wydatków nie daje możliwości weryfikacji tych kwestii, przede wszystkim zaś kwestii o których mowa w art. 38a pkt 1 ustawy i w związku z tym działanie partii jest niezgodne z prawem.

Zgodnie z art. 38a ust. 1 ustawy o partiach politycznych Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 4 miesięcy od dnia złożenia sprawozdania: 1) przyjmuje sprawozdanie bez zastrzeżeń, 2) przyjmuje sprawozdanie ze wskazaniem uchybień, 3) odrzuca sprawozdanie. Odrzucenie sprawozdania następuje w przypadku: 1) prowadzenia przez partię polityczną działalności gospodarczej, 2) pozyskiwania środków finansowych ze zbiórek publicznych, 3) gromadzenia środków finansowych poza rachunkiem bankowym z naruszeniem przepisów art. 24 ust. 8 ustawy, 4) przyjmowanie środków finansowych od osób fizycznych, o których mowa w art. 25 ust. 2 ustawy, lub pozyskiwania środków z innych źródeł niedozwolonych, 5) gromadzenia lub dokonywania wydatków na kampanie wyborcze lub referendalne z pominięciem Funduszu Wyborczego z naruszeniem przepisu art. 36 ust. 1 ustawy, 6) gromadzenia środków finansowych Funduszu Wyborczego poza oddzielnym rachunkiem bankowym z naruszeniem art. 36 ust. 3 ustawy.

Brak audytu, a zatem brak możliwości analizy i oceny spraw opisanych w ust. 1 powołanego przepisu, a także brak wyjaśnienia niezgodności finansowych przez Partię rodzi domniemanie faktyczne dokonania naruszeń, o których mowa w art. 38a ust. 1 pkt 1-6 ustawy i pozwala na odrzucenie sprawozdania.

Z tych względów orzeczono jak w postanowieniu.



Za zgodność z oryginałem  
Kierownik Sekretariatu Wydziału

W/2 part